

שכאן שנינו שזוג שבצואר בהמה מקבל טומאה.

ומשנינן: לא קשיא.

הא דתנינא שזוג של בהמה מקבל טומאה, מדובר באופן דאית ליה לזוג בתוכו עינבל, שהיא הלשונית שבתוך הפעמון, שבה הוא מקשקש ומשמיע קול. והנחת הגמרא היא שהוא חשוב אז תכשיט, הראוי לקבל טומאת כלים, כדין תכשיט. לפי שהתרבה התכשיט לטומאת כלים, על אף שאינו ראוי לשימוש אחר.

הא דתנינא שאינו מקבל טומאה הוא בזוג דלית ליה עינבל בתוכו, שאינו חשוב תכשיט לקבלת טומאת כלים.

והוינן בה: מה נפשך?

אי זוג חשוב תכשיט⁽⁴¹⁾, הרי מנא [כלי] הוא, אף על פי דלית ליה עינבל ויקבל

טומאה. אבל אי זוג לאו מנא הוא — האם זה שיש לו עינבל משוי ליה, נותן לו, את החשיבות של "מנא"?

ומסקינן: אין. העינבל הוא זה המחשיבו לקבלת טומאת כלים, אך לא מדין תכשיט אלא מדין "כלי מעשה"⁽⁴²⁾, שיש בו שימוש. כדרבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן.

דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מנין לכלי שהוא "משמיע קול" [דהיינו כלי נגינה] בכלי מתכות, שהוא מנא?

שנאמר בפרשת טהרת כלים של מעשה מדין, שהוצרכו להעלותם מטומאתם: "כל דבר אשר יבא באש — תעבירו באש".

ודרשינן מריבוי המילה "כל": אפילו כלי

אולם הרמב"ן והר"ן סוברים שבאמת זוג של בהמה טמא [כשיש בו עינבל] מצד שהוא משמש את הבהמה עצמה, ויש תשיש בהמה שהוא מקבל טומאה — או מהדרשא להלן שכל דיבור אפילו של בהמה מקבל טומאה, או שהמיעוט שאין תכשיט לבהמה נאמר רק על תכשיט ולא על כלי תשיש אחרים של בהמה [ר"ן], ומיושב ההוה אמינא בקושיית הגמרא. וראה להלן.

42. התוספות כתבו שהסיבה שזוג של בהמה טמא היא משום שהוא משמש את הבעלים שיוכל לדעת היכן בהמתו עומדת, ונחשב הזוג לתשיש אדם כמו מקל של בהמה [נבב], שרודים בו את הבהמה. אבל הרמב"ן כתב שמהדרשא "כל דבר" דרשו אפילו מה שעשוי

ולעיל נב, ב פירש רש"י את הסוגיא של שינוי מעשה [לקלקל] רק בכלי שכבר נטמא, והתוספות שם [נב, א] הקשו שהרי הדין נאמר גם לגבי להיטמא מכאן ולהבא והביאו שכך פירש רש"י כאן. ושם הובא תירוץ האחרונים מדוע דוקא שם פירש רש"י לגבי כלי שכבר נטמא.

41. רש"י. והראשונים הקשו שהיתה הגמרא צריכה להקשות ממשנה מפורשת בכלים [יב, א] שאין תכשיט לבהמה [לעיל נב, ב] ? והריטב"א תירץ, שידעה הגמרא שיש כלי בהמה שהם מקבלים טומאה ודינם שונה מתכשיטי בהמה, אלא שלא ידענו מה החילוק בין אם יש עינבל או לא ודרך הגמרא לשאול בצורה כזו. וראה פני יהושע [נח, א] שכתב ביאור נוסף.